

Jaarverslag 2023

Voorwoord Jaarverslag Beter Onderwijs Nederland 2023

Voor u ligt het jaarverslag over 2023 van de vereniging Beter Onderwijs Nederland waarin wij als bestuur verslag leggen over de activiteiten van het afgelopen jaar. 2023 was politiek gesproken een veelbewogen jaar, met de val van het kabinet Rutte IV én twee verkiezingen die het politieke landschap aanzienlijk hebben veranderd. Hoewel de uitslagen van deze verkiezingen de regeerbaarheid van ons land aanzienlijk hebben bemoeilijkt, zijn wij als bestuur wel degelijk positief gestemd over het veranderende politieke klimaat rond het Nederlands onderwijs. Zo langzamerhand zijn veel politieke partijen de mening toegedaan dat een stevige koerswijziging in het Nederlands onderwijsbeleid noodzakelijk is, zeker ook die partijen die bij de laatste verkiezingen flink winst hebben geboekt. Als vereniging hopen wij een bijdrage te leveren aan de broodnodige koerswijziging en de veranderingen in het onderwijsbeleid de goede kant op te sturen; het lijkt erop dat we in verschillende opzichten de wind mee hebben.

Wat men verder ook vindt van internationale vergelijkingen aangaande de kwaliteit van het onderwijs in verschillende landen, het zogenoemde PISA-onderzoek, dat uitkwam in het najaar van 2023, maakte pijnlijk zichtbaar dat Nederland en inmiddels helaas ook België met zowel lezen als rekenen op een alarmerende manier achteruit zijn gegaan. Met nota bene één op de drie kinderen die op vijftienjarige leeftijd functioneel analfabeet zijn, scoort ons land in Europa op Griekenland na, het slechtst in heel Europa. De rampzalige PISA-cijfers toonden nog maar eens het grote gelijk aan van minister Wiersma, die als eerste minister in decennia werkelijk iets wilde doen aan de ernstige kwaliteitsproblemen in ons basisonderwijs.

Wiersma was geliefd bij veel leraren en zeker ook bij de BON-aanhang; dat hij zo snel het veld moest ruimen wegens ‘grensoverschrijdend gedrag’ was dan ook een bittere pil voor velen. Het vertrouwen in de gevestigde orde – de ambtelijke en bestuurlijke organisatie van het Nederlandse onderwijs – is er niet beter op geworden. Het geeft tegelijk aan dat een eventuele politieke koerswijziging op het nodige verzet kan rekenen vanuit de gevestigde orde. Niettemin zijn de problemen binnen het Nederlands inmiddels zo groot en is het kwaliteitsverlies zo pijnlijk zichtbaar aan het worden, dat de legitimiteit van de gevestigde orde, haar recht van spreken, steeds verder is uitgehold. Dit verlies aan legitimiteit maakt de weg vrij voor stevige maatregelen van de kant van de politiek.

In dat licht bezien, is de recente brief van Wiersma’s opvolger minister Paul – *Herijking sturing fundierend onderwijs* – veelzeggend. Onder de drie toekomstvisies die Paul in deze brief schetst, bevindt zich ook het baanbrekende scenario C. Daarin onderhoudt de overheid een directe relatie met de

scholen, niet met de besturen, bovendien wordt de schoolleider de centrale, verantwoordelijke leidinggevende. Verder wordt de overheid leidend bij afspraken over arbeidsvoorwaarden en worden afspraken over bestedingen gemaakt op schoolniveau. Het leest bijna als de uitvoering van het sturingsmodel waarvoor BON zich al sinds haar oprichting heeft beijverd. Of het zover komt, is natuurlijk de vraag: laten we hopen dat de Kamer dit laatste voorstel overneemt. Hoe dan ook, is dit voorstel voor de minister zelf – en daarmee toch echt ook voor een deel van de ambtelijke top – een reëel toekomstscenario; en wat BON betreft, laten we het niet bij het funderend onderwijs, maar wordt de bekostiging en sturing van het hele onderwijsveld op deze wijze herzien.

Zo is er het afgelopen jaar toch een aantal stappen gezet in de goede richting: ik noem hier alleen maar het verbod op mobieltjes in de klas of de aangenomen motie van Pieter Omtzigt over het gebruik van Nederlands in de bacheloropleidingen (minimaal 60% van het onderwijs moet in het Nederlands worden aangeboden). Minister Dijkgraaf heeft daar in zijn laatste formulering van de wet zelfs nog een schepje bovenop gedaan met zijn eis dat twee derde van het onderwijs in de bachelor-fase in het Nederlands dient plaats te vinden. Daarmee volgt de minister in feite het voorstel dat reeds jaren geleden door BON is geformuleerd en dat inmiddels door vriend en vijand wordt onderkend. Het is mede dankzij de inspanningen van Felix Huygen en Francisca Wagenmaker dat we als vereniging zover zijn gekomen. Nu leidt het geen twijfel dat de universiteiten op allerlei handige manieren hun Engelstalige bacheloronderwijs zullen proberen te continueren – en dat is op dit moment al volop zichtbaar, maar de kentering is wel degelijk ingezet.

We zullen als vereniging de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend in de gaten blijven houden en waar mogelijk onze invloed aanwenden. Daarbij mag gezegd worden dat de situatie waarin wij ons momenteel bevinden zowel in de richting van de politiek als in de richting van de ambtelijke organisatie (OCW) gunstiger is dan enkele jaren geleden. We hopen dan ook de komende jaren een deel van onze agenda te kunnen realiseren; en daarvoor zullen we ons hard inzetten!

Bij dit alles blijven we natuurlijk afhankelijk van de steun van onze leden. We hebben afgelopen jaar geprobeerd – onder meer door het organiseren van enquêtes – om de leden meer te betrekken bij onze meningsvorming rond bepaalde onderwerpen. Bovendien wilden we meer gebruik maken van de kennis en de ervaring van onze leden. Daar gaan we komende jaren mee door waarbij we ook wat andere initiatieven zullen ontwikkelen en nieuwe vormen van ontmoeting moeten realiseren.

Dat de kennis en visie van Beter Onderwijs Nederland ook de komende jaren nog hard nodig zal zijn ter verbetering van ons nationale onderwijs, staat buiten kijf. Wij hebben bij onze oprichting in het voorjaar van 2006 al nadrukkelijk gewaarschuwd voor de grote vraagstukken waarmee het Nederlands onderwijs kampte net als voor de nog veel grotere problemen waar we op afstevenden. Helaas

is een aanzienlijk deel van onze voorspelling uitgekomen, inclusief het grote lerarentekort waarmee we momenteel kampen en vooral ook het tekort aan kwalitatief goed opgeleide docenten in alle vakken. Regeren is vooruitzien, maar zonder visie zie je niets. Het grote probleem van ons onderwijs is dan ook niet een tekort aan geld en zelfs niet eens personeelstekort (er zijn nu meer mensen in het onderwijs werkzaam dan in 2000). Hét grote probleem is een gebrek aan visie over wat goed onderwijs inhoudt en hoe dergelijk onderwijs op een effectieve manier moet worden georganiseerd.

Daarvoor blijft de boodschap van BON onontbeerlijk in het nationale onderwijsdebat en kan onze kennis en ervaring bijdragen aan het vinden van oplossingen voor de vragen waarmee het onderwijs nu worstelt. Dat doen we gelukkig niet alleen, maar met iedereen en met alle instellingen die er vergelijkbare ideeën op nahouden; en natuurlijk met onze leden.

Ik hoop dan ook dat we velen van u mogen ontmoeten op onze jaarvergadering in Den Bosch waarin wij verantwoording willen afleggen over het gevoerde beleid en graag met u van gedachten wisselen over hetgeen wij komend jaar met elkaar kunnen ondernemen.

Met vriendelijke groet,

Ad Verbrugge – voorzitter Beter Onderwijs Nederland

Inhoud

Voorwoord Jaarverslag Beter Onderwijs Nederland 2023.....	2
1 Vereniging.....	6
1.1 Omvang en geschiedenis.....	6
1.2 Visie en missie	6
1.3 Samenstelling bestuur	6
2 Dienstverlening aan leden.....	7
2.1 Meldpunt Intimidatie 2023	7
3 Activiteiten en projecten.....	8
3.1 Werkgroep VO 2023.....	8
3.2 Het lerarentekort.....	9
3.3 Verengelsing / Nederlands in het hoger onderwijs.....	10
3.4 Enquêtes.....	10
3.4.1 Mobieltjes, ja of nee?.....	11
3.4.2 Intimidatie in het onderwijs	11
3.4.3 PISA-2022 Hoe het tij te keren!.....	12
4 Bedrijfsvoering.....	13
4.1 Organisatie	13
4.2 Schema van aftreden.....	13
4.3 Communicatie	14
4.3.1 Website.....	14
4.3.2 Nieuwsflits	14
4.3.3 Twitter / X.....	14
4.3.4 Facebook en podcasts	15
4.3.5 Ingekomen en uitgegane post.....	16
5 Financiën	17
5.1 Verslag kascommissie jaarrekening 2023.....	17
5.2 toelichting op het financiële jaarverslag van 2023	17
5.3 De financiële exploitatie op orde	17
5.4 Meer leden en grotere naamsbekendheid.....	18
6 Het BON-bestuur	19
6.1 Bestuursleden in 2023.....	19

1 Vereniging

1.1 Omvang en geschiedenis

De vereniging Beter Onderwijs Nederland (BON) werd opgericht op 22 maart 2006. De vereniging heeft tot doel het tot bloei laten komen van de potenties van alle leerlingen en studenten in Nederland door een gedegen vakinhoudelijke opleiding en algemene vorming op alle onderwijsniveaus.

1.2 Visie en missie

De vereniging streeft naar kleinschalig, vakgericht en kennisintensief onderwijs, dat gegeven wordt door goed opgeleide docenten. De doelen die de vereniging nastreeft, staan uitvoerig omschreven in de uitgangspunten van onze vereniging (te lezen op de site).

Vijf daarvan vatten we hier kort samen:

- geef de docent zijn vak terug;
- organiseer degelijk onderwijs door goed opgeleide docenten;
- het grootste deel van het onderwijsbudget gaat naar het primaire proces;
- het management moet ten dienste staan van het primaire proces;
- zeggenschap over de inrichting van het onderwijs moet bij leraren en docenten liggen.

1.3 Samenstelling bestuur

Het bestuur bestaat eind 2023 uit:

- de heer Ad Verbrugge, voorzitter;
- de heer Gerard Verhoef, hbo, interne communicatie en website;
- de heer Felix Huygen, jong-BON, website, Vakwerk, Nieuwsflits;
- mevrouw Bettina Ketels, vo, meldpunt intimidatie, Nieuwsflits, curriculum.nu;
- mevrouw Francisca Wagenmakers, hbo, verengelsing;
- De heer Toon Rekkers, penningmeester, mbo, sociale media;
- De heer Wolf Zwartkruis, Analyse strategie en beïnvloeding;
- De heer Bart Vervoort, basisonderwijs.

2 Dienstverlening aan leden

2.1 Meldpunt Intimidatie 2023

De vereniging Beter Onderwijs Nederland heeft een Meldpunt Intimidatie. BON is dit meldpunt gestart naar aanleiding van verhalen van docenten die door hun schoolleiding geïntimideerd worden. Het gaat hierbij om leidinggevendenden die bij conflicten docenten onder druk zetten. Door middel van dit meldpunt brengen wij intimidatie in het onderwijs in kaart.

Het aantal meldingen is bescheiden.

In de loop der jaren is intimidatie wel toegenomen. Daarbij lijkt ook de ernst van de intimidatie toe te nemen. Tijdens informele gesprekken, met leraren en in contacten met collega's van andere onderwijsorganisaties, wordt vaker over intimidatie gesproken. Wellicht speelt het feit dat er in de media meer aandacht besteed wordt aan grensoverschrijdend gedrag ook een rol.

Bijzondere aandacht besteedde BON aan Paula van Manen. In haar boek 'Wanneer krijgen we weer les?' beschrijft zij de dramatische gevolgen van de invoering van het gepersonaliseerd leren op het ROC in Nijmegen. Hoewel Paula van Manen niet rechtstreeks naar het ROC in Nijmegen verwezen heeft, was het bestuur niet gediend van haar verhaal en zij is ontslagen. Zij heeft haar ontslag aangevochten en in november 2023 heeft de Hoge Raad Paula in het gelijk gesteld. Het ontslag van Paula was een inbreuk op haar vrijheid van meningsuiting in haar functie als docent. Het ROC heeft Paula ten onrechte ontslagen en Paula zal een vergoeding ontvangen. De uitspraak van Hoge Raad is van groot belang voor alle leraren: leraren hebben het recht om op gepaste wijze hun eigen mening te uiten, ook als die niet overeenkomt met die van de schoolleiding.

3 Activiteiten en projecten

3.1 Werkgroep VO 2023

Na de coronapandemie hebben de scholen in 2023 weer volgens het gewone rooster gedraaid. Veel leraren constateren dat een grote groep leerlingen minder gemotiveerd is en zich misdraagt tijdens de lessen. Leerlingen lijken niet meer te weten hoe zij zich in de klas en op school horen te gedragen.

De examenregeling is in 2023 niet aangepast. De slagingspercentages zijn aanzienlijk lager dan in 2022 en iets lager dan in 2018 en 2019.

Om de achterstanden weg te werken, heeft het ministerie in 2021 het Nationaal Programma Onderwijs opgesteld. Er is een bedrag van 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld om leerlingen te helpen. Scholen kunnen er extra lessen, kleinere klassen of extra begeleiding mee bekostigen. Aangezien er te weinig leraren zijn, doen onderwijsbureaus - die tegen hoge tarieven zzp'ers of studenten aanbieden - zeer goede zaken. Er zijn ook scholen die van dat bedrag reisjes naar pretparken georganiseerd hebben. Minister Wiersma heeft besloten dat de scholen de bijdrage niet in twee jaar, maar in vier jaar kunnen besteden.

In maart heeft minister Wiersma bekend gemaakt dat hij niet van plan is om een driejarige brugperiode in te voeren. Beter Onderwijs Nederland is het eens met de minister. Bij de meeste leerlingen is na een jaar duidelijk op welk niveau zij het meest op hun plaats zijn. Het probleem is juist dat het bijna onmogelijk is om van niveau te wisselen.

In april heeft de minister een uitgebreide kamerbrief gepubliceerd als reactie op het onderzoek 'Koersen op kwaliteit en kansgelijkheid' (Interdepartementaal BeleidsOnderzoek). De minister presenteerde een herijking van het besturingsmodel voor het funderend onderwijs, maatregelen vanwege de dalende prestaties en de toegenomen invloed van de sociale achtergrond op het onderwijssucces van leerlingen, en een gerichte inzet van mensen en middelen om 'de basis op orde' ook echt te bereiken.

In juni heeft minister Wiersma zijn functie neergelegd. De meningen over zijn vertrek zijn verdeeld.

In de loop van het jaar wordt de discussie over het wel of niet toestaan van mobiele telefoons in de klas uitgebreid gevoerd. Veel leraren pleiten voor een verbod van de mobiele telefoon in de klas; zelfs een deel van de leerlingen pleit voor een verbod. Minister Wiersma heeft de invoering van een verbod op mobiele telefoons in de klas overwogen (naar het voorbeeld van Frankrijk).

Scholen hebben het advies gekregen om vanaf 1 januari 2024 mobiele telefoons te verbieden in het klaslokaal. Vooruitlopend op de invoering van deze richtlijn voeren veel scholen al met ingang van het nieuwe schooljaar een verbod in. De ervaringen zijn veelal positief.

In mei werd De Staat van het Onderwijs gepresenteerd en in december is het PISA-rapport verschenen. Opnieuw is gebleken dat het niveau van onze leerlingen gedaald is. Een kwart van de leerlingen kan niet goed genoeg rekenen en één op de drie leerlingen beheerst het Nederlands niet goed genoeg om zelfstandig in de maatschappij te kunnen functioneren. Deze leerlingen zijn niet in staat om de bijsluiters bij hun medicijnen of om informatie van de overheid te begrijpen. Dat kan grote en schadelijke gevolgen hebben.

Curriculum.nu is door minister Wiersma tot 'voltooid verleden tijd' verklaard maar de aanpassing van het curriculum onder leiding van SLO is in 2023 wel doorgegaan. Al in 2022 is de aanpassing van de eindtermen begonnen. SLO is gestart met de vakken Nederlands, de moderne vreemde talen, wiskunde, maatschappijleer en de natuurwetenschappelijke vakken. Dit proces is voortgezet in 2023. Leraren konden zich aanmelden om mee te werken aan de aanpassing van het curriculum.

3.2 Het lerarentekort

Het lerarentekort in het vo blijft een groot probleem. Er is een structureel tekort aan bevoegde docenten. Oudere docenten gaan met pensioen en een aanzienlijk deel van de jongere docenten en startende docenten haakt af vanwege de hoge werkdruk en de lage salarissen. Intimidatie door de schoolleiding lijkt vaker een rol te spelen bij het besluit om het onderwijs te verlaten. De instroom van nieuwe leraren vanuit de opleidingen is te laag om de tekorten weg te werken. Het lerarentekort lijkt ook van invloed te zijn op het lagere niveau van taalbeheersing en van rekenvaardigheid van leerlingen.

In september is een nieuwe CAO voor het vo en po gesloten. Er zijn afspraken gemaakt voor een prijscompensatie vanwege de hoge inflatie maar er zijn geen maatregelen genomen om de werkdruk te verlagen.

In opdracht van het ministerie is onderzoek gedaan naar de redenen van leraren om het onderwijs te verlaten of om op een andere school te gaan werken. In december is het rapport Vertrekredenen leraren en docenten in het po, vo en mbo verschenen. Bijna de helft van de respondenten noemt werkdruk als vertrekreden en rond de 40% noemt een gebrek aan professionele uitdaging of de relatie met de schoolleiding of met het management als reden om te vertrekken.

TNO heeft in december de resultaten van een onderzoek naar de werkdruk in het onderwijs gepubliceerd. 75% van de leraren in het vo vindt dat er maatregelen genomen moeten worden om de werkdruk te verlagen.

De Arbeidsinspectie doet ook onderzoek naar de arbeidsomstandigheden in het onderwijs. Dat onderzoek zal in de loop van 2024 afgerond worden.

3.3 Verengelsing / Nederlands in het hoger onderwijs

In de zomer van 2023 heeft minister Dijkgraaf zijn concept-wetsvoorstel internationalisering in balans voorgelegd ter consultatie. Ook BON heeft op deze consultatie gereageerd:

<https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/verengelsing/2023/09/onzereactie-op-het-wetsvoorstel-internationalisering-in-balans/>

In onze reactie schrijven wij dat we het in grote lijnen een goed voorstel vinden, een belangrijke stap in de goede richting. Het lijkt ons goed dat Dijkgraaf in de wet wil vastleggen dat iedere bacheloropleiding in principe voor twee derde deel in het Nederlands gedoceerd moeten worden. Maar Dijkgraaf wil op deze regel opnieuw uitzonderingen mogelijk maken, op basis van vage criteria. Het risico hiervan is de uitzondering opnieuw de regel wordt, net als nu. Daarom heeft BON minister Dijkgraaf geadviseerd deze uitzondering uit de wet te halen. Bacheloropleidingen die toch Engelstalig willen zijn, kunnen dan afzien van overheidsbekostiging. We hebben dit advies ook aan Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer toegezonden, in de hoop dat de nieuwe versie van het wetsvoorstel die minister Dijkgraaf in de loop van dit kwartaal bij de Tweede Kamer zal indienen, beter zal zijn.

Verder zijn er publicaties van BON verschenen over dit onderwerp op de BON-site, in ScienceGuide, en zijn wij geciteerd in artikelen over dit onderwerp in onder meer De Telegraaf en de NRC.

Ook onderhouden we regelmatig contact met Kamerleden, om zo onze invloed aan te wenden. Vooral NSC is erg actief op dit gebied en is het grotendeels met BON eens op dit onderwerp. Pieter Omtzigt heeft in februari 2023 een motie – met steun van BON – door de Kamer gekregen om de huidige wet te handhaven, die ook Nederlandstalig onderwijs voorschrijft. Daarmee is de druk op de minister opgevoerd om écht het Nederlands in het hoger onderwijs weer een veel serieuzere rol te geven.

Zie voor een overzicht van onze activiteiten op dit gebied het afgelopen jaar de website van BON:

<https://www.beteronderwijsnederland.nl/onderwerp/nieuws/verengelsing/>

3.4 Enquêtes

Het afgelopen jaar hebben we drie enquêtes onder onze leden en belangstellenden gehouden. Dit met in het achterhoofd van wat speelt er in de klas, contact te hebben met onze achterban, creëren van draagvlak voor onze ideeën om daarmee sterker te staan in het onderwijsdebat en *-least but not least-* ledenwerving.

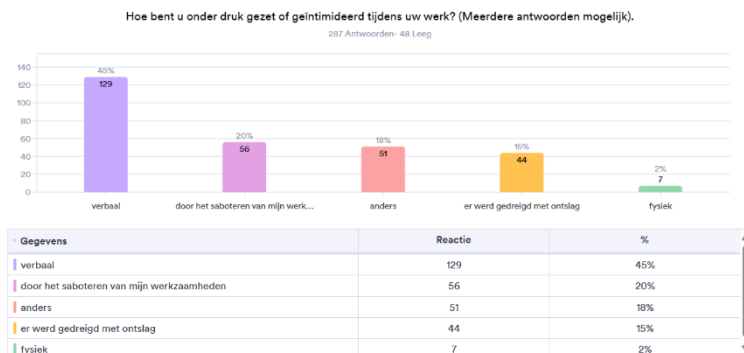
3.4.1 Mobieltjes, ja of nee?

De eerste enquête *Mobieltjes, ja of nee?* (juni 2023) haalde een respons van 341. 87% van de respondenten was voor een wettelijk verbod op mobieltjes. Ruim driekwart van de respondenten wilden een verbod op de hele school en vond dat het niet op het bordje van de docent geschoven kon worden. Evenmin kon het *afhankelijk zijn van de soort les* de goedkeuring van de respondenten (76%) krijgen.

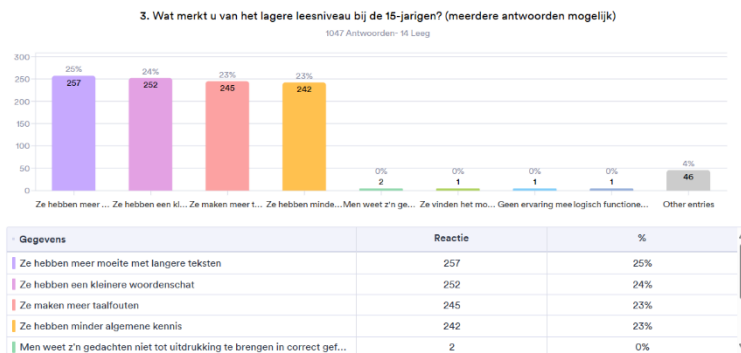
3.4.2 Intimidatie in het onderwijs

De respons op de enquête *Intimidatie in het onderwijs* (sept/okt) was met 207 reacties minder hoog dan de eerste. Toch was ook hier een duidelijk beeld waar te nemen. Volgens de 41% van de respondenten was er meestal wel sprake van een veilige werkomgeving gaf 24% aan dat de werkomgeving veilig was. Wel gaf 63% van de respondenten aan soms onder druk te worden gezet. Hiervoor verwees de helft van de respondenten naar hun leidinggevende. Verbaal geweld (45%) werd het vaakst genoemd als bron onder druk zetten of intimidatie.

3.4.3 PISA-2022 Hoe het tij te keren!

De derde enquête was naar aanleiding van de uitslag van *PISA-2022* het internationale onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs. De enquête *PISA-2022 Hoe het tij te keren!* (dec 2023/jan2024) was erop gericht om zicht te krijgen op mogelijk oorzaken en eventuele oplossingen. De respons van 329 duidde erop dat het niet alleen een actualiteit was, maar dat het toch dieper zat. Een kwart van de 1047 respondenten gaf aan dat er te weinig tijd wordt besteed aan *taal en lezen*. Ook het te lage niveau van de leerkracht (22%) en het te lage uitstroomniveau uit het basisonderwijs (20%) scoorden hoog bij de respondenten. Een andere oorzaak -leerlingen kunnen zich niet goed concentreren- kende ook een hoge score (36%), gevolgd door *onrust in de klas* en *niet gemotiveerde leerlingen* (beide 25%). Bij de oplossingen de respondenten hun duidelijke voorkeur uit voor *bevoegde docenten voor de klas* (21%) en dat de *overheid weer grip krijgt op het onderwijs* (27%).

4 Bedrijfsvoering

4.1 Organisatie

Ingeschreven bestuursleden per 1 januari 2023

	Bestuurslid	Portefeuille	Infunctietreding
1	Verbrugge	Voorzitter, universiteit, politiek, externe contacten, OC	2006-03-22
2	Verhoef	Hbo, Website, interne communicatie, vakwerk, nieuwsflits	2010-02-27
3	Huygen	JONG-BON, website, Vakwerk, nieuwsflits	2013-03-09
4	Ketels	Vo, meldpunt intimidatie, Nieuwsflits, curriculum.nu	2019-03-30
5	Wagenmakers	Hbo, verengelsing	2021-06-26
6	Rekkers	Penningmeester, mbo, sociale media	2021-06-26
7	Zwartkruis	Analyse strategie en beïnvloeding	2022-05-21
8	Vervoort	Basisonderwijs	2023-04-25

4.2 Schema van aftreden

Het bestuur heeft jaarlijks een schema van aftreden. Hierdoor wordt voorkomen dat de vereniging met te weinig bestuursleden komt te zitten. Het schema van aftreden is gebaseerd op de mutaties in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Schema infunctietreding/aftreden Bestuursleden

	Bestuurslid	Portefeuille	Infunctietreding	Herbenoemen	aftreden
1	Verbrugge	voorzitter, universiteiten, politiek en overige externe contacten	2006-03-22	2027	
2	Verhoef	hbo, website, interne communicatie	2010-02-27	2026	
3	Huygen	Jong-BON, website, nieuwsflits, verengelsing	2013-03-09	2026	
4	Ketels	VO, nieuwsflits, website	2019-03-30	2027	
5	Wagenmakers	Hbo, verengelsing	2021-06-26	2025	
6	Rekkers	Penningmeester, mbo, social media	2021-06-26	2025	
7	Zwartkruis	Analyse strategie en beïnvloeding, vicevoorzitter	2022-05-21	2026	
8	Vervoort	Basisonderwijs	2023-04-15	2027	

4.3 Communicatie

4.3.1 Website

We hebben de frequentie van berichten op onze website kunnen verhogen, mede dankzij bestuurslid Toon Rekkers.

In vergelijking met vorig jaar is er wat betreft de website weinig veranderd. Het aantal gepubliceerde artikelen is nu ruim de 6300 gepasseerd en ook oudere artikelen worden nog regelmatig geraadpleegd. Er zijn ruim 74700 reacties. Dat betekent dat de site aan een zekere vraag voldoet, maar tegelijk ook dat veel problemen in het onderwijs een kwestie van lange adem zijn en keer op keer de kop op steken. Het lijkt paradoxaal, maar we zijn blij dat het aantal reacties van bezoekers sterk is verminderd. Te vaak waren reacties weinig inhoudelijk, en modereren kost dan veel tijd. De mogelijkheid om artikelen te plaatsen buiten de redactie om is de facto stopgezet. In plaats daarvan kunnen mensen via Twitter reageren.

De website functioneert dan ook als verdieping van ons TX account @BestuurBon en wordt verzorgd door Bettina Ketels, Felix Huygen, Toon Rekker en Gerard Verhoef. Elders in dit jaarverslag vindt u een verslag van onze Facebookpagina.

4.3.2 Nieuwsflits

De bestuursleden Felix Huygen en Bettina Ketels zijn verantwoordelijk voor de Nieuwsflits (de digitale nieuwsbrief aan de BON-leden).

Er zijn in 2023 diverse Nieuwsflitsen verstuurd. De Nieuwsflits bevatte onder meer een oproep om ons jaarlijkse symposium te komen en links naar onze artikelen op de website. Verder plaatsten we links naar nieuws van onze site en Vakwerk-artikelen in de Nieuwsflits, zodat die een nog groter publiek bereiken. Ook eventuele media-optredens van BON-bestuursleden kondigden wij aan en deden eventueel verslag in de Nieuwsflits.

De Nieuwsflits wordt door gemiddeld bijna de helft van de leden geopend, zo blijkt uit onze statistieken. Dit is een goede score, want in de non-profitsector schijnt dit gemiddelde op minder dan een kwart te liggen.

Daarnaast houden we de inmiddels meer dan 7000 ondertekenaars van onze petitie tegen de door geslagen verengelsing van het hoger onderwijs per nieuwsbrief op de hoogte van onze activiteiten m.b.t. het dossier 'verengelsing'. Door de vele reacties die we van hen ontvangen, merken we dat dit zeer op prijs gesteld wordt.

4.3.3 Twitter / X

Zoals bekend heet Twitter sinds de overname door Elon Must nu X. Het X-account @bestuur-BON werd door Gerard Verhoef en Felix Huygen verzorgd. Op dit moment zijn er vanaf de start ruim 18000 tweets verstuurd en heeft het account 4129 volgers, een aantal dat redelijk

stabiel is. Van de overgang van Twitter naar X hebben we weinig gemerkt.. Het aantal impressies dat de posts genereerde varieert van 10.000 tot meer dan 200.000 per maand. Impressies is X-jargon voor het aantal mensen dat de tweets gezien hebben.

X maakt het mogelijk om snel onderwijsnieuws te vergaren voor de website en om de BON-standpunten zeer snel te publiceren. De procedure is daarbij veelal als volgt: op de website wordt een nieuwsartikel geschreven met een BON-opinie. Direct bij publicatie volgen een of meerdere posts met een link naar dat artikel. X wordt ook gebruikt om snelle contacten te hebben met journalisten en politici. Door verkiezingen en om andere redenen willen onderwijswoordvoerderschappen nogal eens wisselen. Ook hierbij is X een snel en doeltreffend communicatiemiddel. Ieder kamerlid heeft wel een X-account en in het algemeen reageert men ook direct op onze posts. Ook contacten met journalisten en wetenschappers lopen vaak via X. Dat werkt twee kanten op, zodat onze posts ook regelmatig worden verspreid door mensen met een groot aantal volgers. Eerdergenoemde cijfers bevestigen dat succes. Maar X is tegelijkertijd beperkt. Lang niet iedereen die in onderwijs geïnteresseerd is, en zeker docenten niet, gebruikt X. Hierdoor blijft het lastig contact met reguliere leraren te onderhouden. Vraag je collega's bijvoorbeeld wat zij weten van curriculumveranderingen of de bevoegdhedenkwesties waar veranderingen op handen kunnen zijn, dan blijkt dat voor een groot aantal onbekend te zijn. Leraren zijn druk in de klas en laten het onderwijsbeleid vaak aan zich voorbijgaan. We vermoeden dat dat ook komt omdat men denkt weinig of geen invloed te kunnen uitoefenen. Leraren met kritiek op school/onderwijsbeleid zijn soms zelfs bang voor hun baan zoals bijvoorbeeld bij de casus Paula van Manen duidelijk werd. Toch vormt de combinatie X en de website een goede basis voor het verder verspreiden van de BON-standpunten. Opmerkelijk is ook dat het imago van BON, ook bij onze critici nog steeds verbetert. Het lijkt er op dat de meeste deelnemers aan het onderwijsdebat onze analyses en voorstellen steunen. Zowel op het gebied van de verengelsing als de neergang van het taal- en rekenonderwijs. Daarom is uit uitermate frustrerend dat er door de politiek nog steeds geen echte maatregelen worden genomen. Helaas is minister Wiersma, die in onze ogen wel degelijk de juiste maatregelen wilde treffen ten val gekomen. Het onderwijs staat nu wel op de kaart.

4.3.4 Facebook en podcasts

Bestuurslid Toon Rekkers verzorgt de Facebookpagina van BON. Deze wordt met regelmaat geactualiseerd met nieuws vanuit de website - o.a. de rubrieken *Zorg voor Onderwijs* en *Onderwijs in Beeld*-, de *Nieuwsflits* en relevante artikelen uit kranten en tijdschriften.

Ook kunnen leden van de BON ons en elkaar via dit medium op de hoogte houden van interessante artikelen en actuele ontwikkelingen in het onderwijs. (video)bijdragen uit onze websiterubriek *Zorg voor Onderwijs*. Onze Facebook-vrienden delen ze vaak weer met hun vrienden, waardoor een veel groter publiek bereikt wordt dan anders het geval zou zijn.

Actuele ontwikkelingen en evenementen kenbaar maken via Facebook is een interessante manier om ons bereik te vergroten. Facebook is complementair aan onze website en ook een handig medium om in te zetten bij de online distributie van videoclipps en podcasts. We zullen Facebook dan ook vaker in gaan zetten bij de werving van nieuwe leden en tevens om ruimte bieden aan leden die ook een bijdrage willen leveren.

Het aantal leden van onze Facebookpagina stabiliseert nu. Inmiddels volgen 856 leden BON via de Facebookpagina van BON.

4.3.5 Ingekomen en uitgegane post

BON ontvangt enkele mails per dag. Deze mails worden niet geregistreerd, maar wel beantwoord en gearchiveerd. De uitgegane post via de brievenbus waren o.a. verzoeken om de contributie te voldoen (aanmaningen nadat er niet op de mail was gereageerd) en verzoeken om nieuwe mailadressen door te geven.

5 Financiën

5.1 Verslag kascommissie jaarrekening 2023

De kascommissie van de Vereniging Beter Onderwijs Nederland, heeft in voldoende mate inzage gehad in de financiële stukken van het boekjaar 2023. De kascommissie heeft geconstateerd dat de penningmeester een juist financieel beleid heeft gevoerd en dat de jaarrekening over het afgelopen boekjaar een getrouw beeld geeft van het gevoerde financiële beleid gedurende 2023.

Op basis van bovenvermelde verzoekt de kascommissie de algemene ledenvergadering het bestuur decharge te verlenen over het boekjaar 2023.

De kascommissie van de Vereniging Beter Onderwijs Nederland;
F. Hagemans,
M. Niesten,
M. Schmiermann.

5.2 toelichting op het financiële jaarverslag van 2023

Ten opzichte van het boekjaar 2022 is de omvang van de liquide middelen in 2023 met een bedrag van € 9.362,74 toegenomen. De inkomsten in 2023 kenden t.o.v. 2022 echter wel een daling van € 2.103,16. Die daling werd voor het grootste deel veroorzaakt door een daling van de contributie inkomsten met € 2.354,27,-.

De uitgaven lieten een gunstiger beeld zien, want die daalden met een bedrag € 7.928,14, t.o.v. 2022. Dat kwam vooral omdat in 2023 er geen symposium is georganiseerd en ook de strategiebijeenkomst geen doorgang vond. Zodat we hier t.o.v. van 2022 een bedrag van € 9.110,35 hebben kunnen besparen.

5.3 De financiële exploitatie op orde

Ten eerste is en blijft het doel om de exploitatie begrotingstechnisch op orde te houden. Dit doel is, gezien het feit met dat wat vorig boekjaar begroot was, meer dan voldoende behaald. Maar, doordat de prijzen voor catering en overige organisatiekosten behoorlijk zijn gestegen (CBS-index 10%), is het nodig om alert te blijven op inkomsten en uitgaven.

Desondanks zien we ons niet genoodzaakt om de contributie verder te verhogen. Wel is er sprake van een terugloop in het ledenaantal, waardoor de begrote inkomsten uit de contributie dit boekjaar wordt is begroot € 50.000, -.

Een forse stijging van de uitgaven in de begroting van 2024 zal worden gedekt door een stijging van inkomsten. We zijn ondertussen dan ook tijdens het symposium van januari 2024 gestart met een donatiecampagne, waardoor we wat extra middelen kunnen genereren. Dit betekent dat het begrotingsresultaat in 2024 een klein overschot te zien geeft.

5.4 Meer leden en grotere naamsbekendheid

Een tweede doel is om ervoor te zorgen dat het aantal leden weer toeneemt en de naamsbekendheid van BON uit te breiden. Dit willen we bereiken door de Nieuwsflits (nu begroot op € 1.500, -) en de berichtgeving op de sociale media te koppelen aan de website. De website (nu begroot op € 1.500, -) zal naast de blogs en columns ook plaats bieden aan podcasts en videoclips. Daarnaast zal de post ledenwerving (nu begroot op € 2.500, -) extra aandacht krijgen.

Daarnaast hebben we mede ook in samenhang hiermee besloten tot een heruitgave van *De Onderwijsbubbel*. De heruitgave zal plaatsvinden via *printing on demand* zodat het boek voor onze leden en belangstellenden tegen kostprijs beschikbaar komt en de heruitgave budget-neutraal geschiedt.

Genoemde zaken vallen onder noemer **communicatie**. Het is verstandig om een substantieel deel hiervan te besteden en te koppelen en te gebruiken voor het organiseren van themabijeenkomsten, lezingen, sprekers op het symposium en wetenschappelijk onderzoek ter verbetering van het onderwijs.

Toon Rekkers, penningmeester.

6 Het BON-bestuur

6.1 Bestuursleden in 2023

Ad Verbrugge (voorzitter) is filosoof, publicist en musicus. Hij studeerde wijsbegeerte in Leiden, promoveerde in 1999 te Leuven en is thans filosoof aan de Vrije Universiteit te Amsterdam waar hij sociaal culturele filosofie en filosofie van de economie doceert. Hij is winnaar van de universitaire onderwijsprijs aan zowel de Universiteit Leiden (2002) als de Vrije Universiteit te Amsterdam (2008). Daarnaast is hij de auteur van de filosofische bestseller 'Tijd van Onbehagen' en verschillende spraakmakende essays, waaronder 'Geschonden beroeps-eer'. Verbrugge is een van de oprichters van BON.

Gerard Verhoef is docent wiskunde, natuurkunde en ICT aan de Hogeschool van Amsterdam. Na zijn studie aan de Universiteit Utrecht heeft hij anderhalf jaar als erkend gewetensbe-zwaarde militaire dienst met heel veel plezier mogen werken bij de vakgroep OW&OC (het huidige Freudenthal Instituut) van de Universiteit Utrecht. Hoewel zijn taak daar te maken had met computerkunde op school, heeft hij veel geleerd over de wiskunde- en rekendidac-tiek, zoals die door de vakgroep werd ontwikkeld. Op dat moment was hij ervan overtuigd dat die didactiek het reken- en wiskundeonderwijs sterk zou gaan verbeteren.

Felix Huygen is afgestudeerd als classicus aan de Universiteit Leiden. Hij is eindredacteur bij HP/De Tijd en als freelance redacteur bij wetenschappelijke uitgeverij Brill. Hij is sinds 2006 lid van BON. Als bestuurslid onderhoudt hij de contacten met LSVb en andere jonge-renorganisaties in het onderwijsveld en met individuele jongeren die iets voor BON kunnen betekenen.

Bettina Ketels is classica. Zij heeft GLTC gestudeerd aan de KU Nijmegen. Sinds 1995 is zij do-cente en sinds 2012 is zij werkzaam aan het Gymnasium Juvenaat in Bergen op Zoom. In 2010 en 2011 heeft zij namens BON en de Vereniging Classici Nederland een bijdrage ge-leverd aan het opstellen van de nieuwe bekwaamheidseisen. Zij heeft ook voor BON bij de On-derwijscoöperatie gewerkt. Van 2013 tot 2016 was ze lid van de werkgroep Bekwaamheid en in 2016 was ze enkele maanden lid van de Verdiepingsgroep Onderwijs 2032. Bettina is verantwoordelijk voor de portefeuille VO met speciale aandacht voor Curricu-lum.nu en het Lerarenregister/Lerarenportfolio. Zij staat ook de contactpersoon voor het Meldpunt Intimidatie.

Francisca Wagenmakers is sinds april 2016 lid van BON. Zij is inmiddels twintig jaar leraar Ne-derlandse taal en communicatie bij een aantal technische opleidingen van Saxion. Eerder studeerde ze af aan de Landbouw Universiteit in Wageningen (plantenteelt, entomologie, voorlichtingskunde). Ze heeft een eerstegraads lesbevoegdheid voor biologie (LUW) en een tweedegraads lesbevoegdheid voor Nederlands (Saxion) en volgde een opleiding voor com-municatietrainer (Instituut voor Toegepaste Voorlichtingskunde bij LUW). In eerdere banen

werkte ze aan de Universiteit Twente als wetenschaps- en studievoorzitter, medewerker van de Wetenschapswinkel en coördinator multidisciplinair projectonderwijs.

Toon Rekkers (penningmeester) inmiddels gepensioneerd, maar was daarvoor meer dan 30 jaar docent commerciële economie en docent online ondernemerschap op het Koning Willem I College in 's-Hertogenbosch. Vanuit die functie publiceerde hij de leerboeken *Praktische Economie, Ik als Europeaan, Commerciële Calculaties en E-commerce*, voor het economisch en handelsonderwijs in het mbo. Sinds 2012 is hij lid van BON. Was in 1992 medeoprichter van het platform medezeggenschap mbo en vanaf 1994 een actief lid van de AOb. Op het KWIC was hij 10 jaar lang secretaris van de ondernemingsraad. Ook in de media liet hij zich niet onbetuigd als de kwaliteit van het mbo in het geding was.

Wolf Zwartkruis sinds 2022 bestuurslid BON, maar al lid sinds zijn studententijd, die inmiddels vijftien jaar achter hem ligt. Indertijd lid geworden omdat hij zich helemaal herkende in de uitgangspunten van BON. Dit komt door zijn persoonlijke ervaring tijdens de onderwijsvernieuwingen van de Tweede Fase en het Studiehuis, waarvan hij in beide gevallen tot de eerste lichting behoorde. En de ervaringen van zijn moeder die in de zorg werkte en die vertelde hoe het werk van vakmensen onderschikt werd gemaakt aan managementdenken. Toch heeft het lang geduurd voordat hij actief werd. Dit heeft ermee te maken dat hij in de advocatuur en bij de Rijksoverheid heeft gewerkt en nog steeds werkt. Hij heeft dus geen directe band met het onderwijs. Niet zo lang geleden is hij tot de conclusie gekomen dat je niet alles vanuit de overheid kunt oplossen. Sindsdien is hij op zoek gegaan naar een manier om bij te dragen aan de *civil society*. BON is dat in optima forma, als volledig onafhankelijke vereniging die enkel een publiek belang tot doel heeft. Hij hoopt te kunnen bijdragen aan de effectiviteit van BON met zijn ervaring in strategievorming en overheidsbeleid.

Bart Vervoort is sinds 2023 bestuurslid BON. Bart is werkzaam in het basisonderwijs.